

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je možný převoz proti vůli pacienta?

Jak je to s převážením pacientů mezi nemocnicemi? České zákony jsou nejasné. Dopravní nehodu, kterou nijak nezavinil, odnesl čtyřiatřicetiletý Petr dost ošklivě. S mnohočetnými zraněními skončil na jednotce intenzivní péče jedné velké pražské nemocnice.

Lékaři rodině garantovali, že dokud se neuzdraví, nebudou ho převážet jinam, přestože v Praze měl bydliště pouze přechodné.

Jednoho dne jej však, i když byl stále na jednotce intenzivní péče, nechali dovézt sanitkou do nemocnice v jeho domovském okresním městě. Prý kvůli nedostatku místa. A to přesto, že to jeho příbuzní odmítli.

Mladý pacient sám souhlasil, ale je dost možné, že vzhledem k těžkému stavu si nebyl úplně vědom, o čem rozhoduje. Při cestě sanitou se jeho zdravotní stav velmi zhoršil a lékaři z malé nemocnice měli co dělat, aby mu život vůbec zachránili. Petr a jeho rodiče nyní uvažují o soudu.

Kam se pojede?

Může vůbec nemocnice nechat převézt pacienta proti jeho vůli? V zásadě nikoliv, protože pacient má právo vybrat si zdravotnické zařízení, tedy i nemocnici dle své úvahy, bez ohledu na to, kde ve skutečnosti bydlí.

"Ale stává se, že akutní pacient, který je v dlouhodobé péči ve specializované nemocnici, je proti své vůli a přes veškerou dokumentaci, kterou má u sebe, dovezen do 'rajonní' nemocnice, tam čeká na chodbě další hodinu, než je z rozhodnutí lékaře té nemocnice převezen konečně na tu kliniku, která je od počátku ochotna jej léčit," potvrzuje docent Jiří Šimek, šéf ústavu lékařské etiky 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Zákon sice přiznává pacientovi právo volit lékaře i zdravotnické zařízení, avšak nižší norma doplňuje, že nemocnice nemusí nikoho přijmout v případě, že má plno. "Což si naše nemocnice často vykládají tak, že přijímají v podstatě jen pacienty rajonní, protekční a lukrativní, za které dobře zaplatí pojišťovna. To je samozřejmě chyba," soudí Šimek.

Také záchranná služba, která převáží pacienty, má směrnice, podle kterých doveze pacienta do té nemocnice, kterou považuje za rajonní. "Ani nabídka zaplacení cesty ji neoblomí," říká Šimek, co ví ze zkušeností pacientů a jejich rodin.

Ve zmíněném případě, kdy byl pacient sice dlouho v bezvědomí, ale zároveň dospělý, se navíc situace mírně komplikuje: dospělý člověk má právo na sebeurčení, a proto o něm, pokud je v bezvědomí, rozhoduje lékař, nikoli jeho rodina. "Pokud se lékaři neumějí nebo nechtějí s příbuznými domluvit, mají ti příbuzní smůlu," potvrdil Šimek.

Předsedkyně občanského sdružení pro práva pacientů Vladimíra Bošková vidí věc trochu jinak. "Když je pacient nezletilý či není schopen sám za sebe rozhodovat kvůli závažnému zdravotnímu stavu, má zdravotnické zařízení získat souhlas od rodiny pro další postupy," soudí Bošková. Podle ní by tedy měla nemocnice ve zmíněném případě oslovit rodiče.

Češi se neumějí bránit

Čeští pacienti a jejich příbuzní se zatím bojí si na lékaře stěžovat, a to i v případě, kdy je evidentní, že někdo jednal proti jejich právům. To je ovšem chyba: "Obávám se, že dokud lékařům pacienti a jejich příbuzní nebudou způsobovat nepříjemnosti v souvislosti s jejich nekomunikováním, nic se nezmění," uzavírá Šimek.

V zahraničí jsou si nemocnice lépe vědomy práv pacientů a je tam například běžné, že pacient či jeho rodina žádají v podobných sporných případech o nezávislé přezkoumání zdravotního stavu a nestranné zvážení dalších postupů: zda je na místě převoz, proč se o něm uvažuje, zda se nezvýší riziko a tak dále.

Víte, jak zůstat ve vybrané nemocnici?

Nemocnice by měla respektovat volbu svých klientů a proti jejich vůli je nikam jinam nepřevážet. Jak postupovat v případě, že vás nebo vašeho blízkého přesto nechali umístit jinam, ačkoli jste to nechtěli, radí Jiří Šimek z Ústavu lékařské etiky.

• Máte právo zvolit si zařízení

Zdejší zákony umožňují každému člověku, aby si vybral místo k ošetření, tedy i nemocnici, kde bude hospitalizován. Ta ho může odmítnout pouze v případě, že má plno, ačkoli tato možnost je nižší norma než zákon.

• Souhlas pacienta je základem

Léčebné úkony, tedy i převoz do jiného zařízení, neboť stále jde o zvažování rizika cesty pro nemocného a přiměřenost pokračování péče, se mají odehrávat primárně se souhlasem pacienta.

• Pokud vás převázejí, stěžujte si

Když vás či vašeho příbuzného nechala nemocnice převézt jinam, ačkoli jste to odmítali, stěžujte si. Výjimkou by měl být případ, kdy to vyžaduje zhoršení zdravotního stavu, to by vám však lékaři měli říci předem.

• Trvejte na řádném vyšetření

Když už se stalo, že nemocnice nechala pacienta přemístit jinam a jeho zdravotní stav se zhoršil, měl by on či jeho blízcí požadovat řádné vyšetření celého případu.

• Včas zbytečný boj vzdejte

Mějte na paměti, že stížnost ani potrestání lékařů zdraví a životy nevrátí. Je nutné najít správnou mez a ve chvíli, kdy se ukáže "neprůstřelnost" věci, což může být i prostě tím, že lékaři nic špatného neudělali, boj vzdát, protruchlit se ztrátou a pak se zabývat něčím plodnějším.

Zdroj: Idnes